ANUL 2 NR.2 APRILIE - IUNIE 2026

IZVOR DE NEUITARE

COMUNA

BRUSTUROASA

JUD.BACĂU

REVISTĂ TRIMESTRIALĂ DE TRADIȚIE ȘI MEMORIE CULTURALĂ

Izvor de neuitare

ISSN 3061 – 6441 ISSN-L 3061 - 6441

Revistă trimestrială editată în colaborare cu Serviciul Public Județean pentru Promovarea Turismului și Coordonarea Activității de Salvamont Bacău

LEADER
Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității

Serviciul Public Județean pentru Promovarea Turismului și Coordonarea Activității de Salvamont Bacău

BACĂU
Cultură. Credință. Natură. Sănătate.

GAL VALEA MUNTELUI

Primarul Comunei Brusturoasa

și Consiliul Local al

Comunei Brusturoasa

GAL Valea Muntelui,

în calitate de partener dedicat păstrării identității locale, promovării culturii, tradițiilor și comunității

Adresa redacției:

Brusturoasa/Bacău/România

Str. Fântânii, nr. 26

Tel: 0748 793 531

E-mail: atomuleseliliana48@yahoo.com

Blog: https://neuitare.ro

Editor fondator: LILIANA ATOMULESE

Redactor–coordonator: ROMULUS-DAN BUSNEA

Desene: MARIAN BUTUCARU

Colaboratori: FLORIN BOȘOTEANU - Cercetător

IOAN - ALEXANDRU TODERIȚĂ - Pshiholog

© Toate drepturile asupra textelor și ilustrațiilor sunt rezervate revistei ,,Izvor de neuitare”. Reproducerea totală sau parțială este interzisă fără acordul redacției.

GÂNDURI DESPRE BINECUVÂNTĂRI

Această primăvară, care se preschimbă pe nesimțite în vară, mă îndeamnă la gânduri frumoase despre satul în care trăim. Oriunde te uiți, chiar dacă ești doar în ograda ta, tot ești înconjurat de verdeață, de cântecul păsărilor, de țârâitul greierilor neobosiți.

Această descriere poate părea demodată și siropoasă, după cum ar spune unii. Însă, nu-mi dau seama cum am putea să ignorăm toate binecuvântările pe care ni le-a dat Dumnezeu aici, în Brusturoasa.

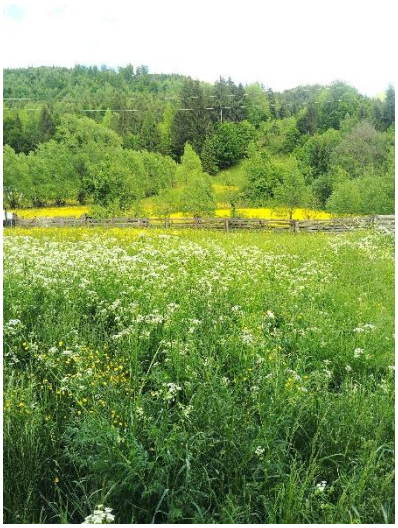
Începând cu clima, desigur că temperată, însă mai echilibrată decât în alte părți de țară. Verile au temperaturi potrivite, rareori prea fierbinți. Iernile și ele sunt suportabile. Nimic nu este exagerat. Poziția dintre munți ne ferește de multe lucruri neplăcute.

Gândurile acestea mi-au fost aduse de niște discuții despre alte țări. Vorbeam despre niște țări din Orient, din Africa, ori alte zone de pe planetă. Cei care au fost în excursie la locurile sfinte, povestesc despre lipsa de apă. În Palestina, Cisiordania, Fâșia Gaza, aproape jumătate din populație nu are o sursă sigură de apă. Sursa lor de apă este subterană, alimentându-se din Marea Moartă, care este una dintre cele mai sărate ape din lume. Fără instalații de desalinizare, supraviețuiesc doar cu apă din import. Casele au pe acoperișuri niște rezervoare de apă, pe care ei o drămuiesc la maximum. Războaiele au complicat și mai mult lucrurile. Apa potabilă este scumpă. Nu mai vorbim de alte țări care au deșerturi, ori climă extrem de uscată.

Și atunci, cum să nu prețuim faptul că am fost hărăziți cu izvoare cu apă rece, cu resurse subterane care ne permit să facem fântâni care rareori seacă, ori cu miile de izvoare cu ape tămăduitoare?

Când auzim expresia că „România este grădina Maicii Domnului”, trebuie să realizăm că așa este, într-adevăr! Pentru că aici pământul este atît de roditor încât, dacă l-am lucra, am avea o bunăstare și o independență greu de depășit de alte țări. Să nu mai vorbim de dealurile cu fânețe, de pășunile din munți, pe care pot trăi turme de animale. Chiar nu am avea nevoie de nimic de la alții. Multitudinea de plante medicinale de care sunt pline câmpiile, dealurile și pădurile, pe care le-am putea valorifica și mai mult, ne-ar aduce și mai multe surse de venit. Mugurii de brad sunt o sursă incredibilă de sănătate. Fructele de pădure ne dau și sănătate dar și hrană, așteptând doar să fie culese. Ciupercile, foarte valoroase, nu doar în proteine, dar și în bani, ne pot ajuta cu încă alte beneficii.

Toate acestea, plus multe altele, ne conduc spre acea „grădină” despre care vorbeam. Cum să nu înțelegem cât de binecuvântați suntem? De ce oare ni se pare că iarba vecinului e mai verde? Cum nu înțelegem ce bogăție ne-a dat Dumnezeu, însă cei din străinătate văd? Ei vin și se mută aici, devenind noii noștri „țărani” autentici.

Doar nouă ne este rușine să ne recunoaștem rădăcinile. Și nu renunțăm la acea străinătate amară. Ar trebui să ne întoarcem la vatra de acasă, cea mai dulce dintre toate...

De notat că toate pozele sunt din Brusturoasa, așa că hai să redescoperim frumusețile pe care le avem! **GRATIS**!

LILIANA ATOMULESE

AMINTIRI CU NADIA TRECUT ȘI PREZENT

O scurtă poveste din viața Nadiei Comăneci, mai puțin cunoscută...

Pe la sfârșitul lunii mai a. c., una dintre cele mai mari gimnaste din toate timpurile, **Nadia Comăneci**, legendă a sportului național și mondial, s-a aflat timp de două zile, în orașul său natal Onești, cu prilejul manifestărilor desfășurate în cadrul proiectului **,,Anul Nadia Comăneci”.**

Nu o să mai insist asupra celor petrecute în cele două zile la Onești, deoarece competițiile și marea gală dedicată Nadiei Comăneci au fost prezentate pe larg în mass-media din întreaga țară. Și nici asupra inițiativei Serviciului Public Județean pentru Promovarea Turismului și Coordonarea Activității de Salvamont Bacău (SPJPTCAS) din care făceam parte la acea dată, de a-i conferi Nadiei (la propunerea mea), placheta ,,Personalitatea băcăuană a anului 2026”, iar dnei Ingrid Istrate, directoarea Clubului Sportiv Municipal Onești (CSM), ,,Diploma de Excelență, în semn de înaltă apreciere pentru exemplara carieră managerială, dedicată dezvoltării și promovării sportului onestean în țară și în lume”.

Ambele distincții sunt parte a proiectului ,,Bacău - Personalități ale locului”, care se desfășoară anual și în cadrul căruia sunt omagiate valorile culturale, artistice și sportive ale județului Bacău, proiect inițiat și coordonat de subsemnatul și de muzeografa, poeta și publicista Mihaela Băbușanu, în colaborare cu SPJPTCAS, Complexul Muzeal ,,Iulian Antonescu” și Universitatea ,,Vasile Alecsandri” din Bacău.

Deși serviciul nostru a făcut demersurile necesare în mod oficial, din cauza unor probleme organizatorice neprevăzute în programul festivităților de la Onești, oferirea celor două premii nu a mai fost posibilă... Poate pe 12 noiembrie, de ziua Nadiei Comăneci, când vom organiza la Bacău, cea de-a șasea ediție a proiectului mai sus menționat, sau poate, chiar mai devreme...

Dar, ceea ce era inedit și interesant de prezentat în fața Nadiei și publicului prezent prin intervenția noastră, făcea referire la o pagină din trecutul Nadiei, pe vremea când lotul de gimnastică feminină de la Onești, în frunte cu ea și cu antrenorii Béla și Márta Károlyi s-au pregătit în cele două cantonamente organizate la Slănic-Moldova, în iarna din 1973 și apoi în cea din 1974, înainte ca Nadia să devină campioană europeană la Skien (Norvegia), concurs care a avut loc în luna mai a anului 1975. Atunci, Nadia a câștigat patru

medalii de aur și una de argint în cele cinci probe individuale.

Pentru aceste rezultate remarcabile, Nadia a fost desemnată cea mai bună sportivă din lume în acel an, devenind cea mai tânără campioană continentală din istorie la individual compus. Însă, Nadia a fost la un pas să nu fie prezentă la Skien, deoarece echipa care reprezenta România la gimnastică în competițiile internaționale era de regulă, Dinamo.

Și aceasta și pentru faptul că acest club recruta tot ce era mai valoros din țară, fiind considerat ca un lot olimpic. Și totuși, prin stăruința și lupta consecventă a antrenorului Béla Károlyi și a doamnei Mariana Simionescu, reputată arbitră și antrenoare care a reușit să înființeze un centru olimpic la Onești, s-a demonstrat că sportivele din orașul de pe Trotuș sunt mai valoroase decât cele de la București. Astfel, onești au obținut un loc prin Nadia Comăneci din cele două care se trimiteau la competițiile internaționale de gimnastică în acea vreme, după ce a câștigat concursul cu Teodora Ungureanu. Cealaltă reprezentantă a României la europenele de la Skien a fost gimnasta dinamovistă Alina Goreac, cu un palmares mult sub cel al Nadiei la finele acelui concurs, ceea ce a demonstrat în final că gimnastele de la Onești au câștigat lupta cu cele de la București.

Dar, să revenim la acei frumoși și unici doi ani, respectiv 1973 și 1974, când, atât eu cât și alți elevi ai Școlii Generale Nr. 1 din Slănic-Moldova am fost colegi cu Nadia Comăneci, Teodora Ungureanu, Georgeta Gabor, Mariana Cojanu, Iuliana Marcu, Luminița Milea și alte gimnaste, în cadrul orelor de clasă la care sportivele erau prezente în cantonamentele din stațiune, întrucât programa școlară trebuia să fie respectată și îmbinată cu programul zilnic de antrenamente, unul riguros și eficient, întocmit cu multă responsabilitate de către cei doi antrenori.

Aici, gimnastele de la Onești au avut parte și s-au bucurat de multă zăpadă, de aerul pur și intens ozonat al înălțimilor, de multă liniște și ospitalitate din partea gazdelor.

Atunci, câțiva dintre cei mai disciplinați elevi ai școlii, printre care se afla și semnatarul rândurilor de față, am avut ocazia să urmărim antrenamentele cole-

gelor noastre gimnaste, puse sub semnul exigenței maxime, într-o tăcere deplină și muți de uimire, înghesuiți într-un colțișor al sălii de sport special amenajată, din incinta fostei popicării a stațiunii.

Eu, împreună cu alți doi colegi slăniceni, Neluțu Seghete și Valeriu Meșterca, singurii aflați încă în viață, am fost în aceeași clasă cu Nadia Comăneci și Mariana Cojanu, ambele fiind născute în anul 1961, ca și noi de altfel...

Și uite-așa, mi-au trecut prin fața ochilor frânturi de amintiri, ca niște flic-flac-uri din probele de gimnastică: hârjonelile din timpul recreațiilor, cu trasul de codițe, bătăile cu bulgări de zăpadă; întrecerile de sănius și concursurile de recitări de la orele de limba și literatura română; zâmbetele aruncate pe furiș; faptul că noi eram însoțitorii și protectorii lor în fiecare zi pe traseul de la școală și până la hotelul ,,Perla", acolo unde întreg lotul și staff-ul tehnic arau cazați și unde purtam discuții despre viitoarele concursuri și despre visurile lor de viitor; antrenamentele pe care le vizionam, unii dintre noi în sală, alții privind de afară, urcați chiar și prin copaci...

Au fost pentru noi, elevii acelor frumoși ani, momente unice petrecute alături de Nadia și colegele ei, care sălășuiesc si acum în mintea și inima noastră, deși au trecut mai bine de cincizeci de ani de atunci...

Iar Nadia a mai fost o singură dată la Slănic-Moldova, în 1986, când a vizitat printre altele și Grădinița ,,Mărunțica", întrucât și ea a început gimnastica, tot la o grădiniță, una din orașul său natal, Onești. Ea a înscris în Cartea de Onoare a instituției slănicene, următoarele impresii:

,,Am vizitat cu multă dragoste și admirație grădinița din Slănic-Moldova și am fost deosebit de impresionată de felul în care se desfășoară activitatea în această unitate preșcolară, de minunații copii de aici, care poate cândva, vor deveni și ei, sportivi de performanță. Vă doresc mult succes și bucurii! Voi reveni cu plăcere de fiecare dată. ***Nadia Comăneci, 18 ianuarie 1986****".*
(Sursa: Revista ,,Izvorul Numărul Unu", Anul II, Slănic-Moldova, 20 iulie 2007)

N-a fost să mai revină , iar noi, colegii ei din vremuri nicicând uitate (ăștia vreo doi-trei câți mai suntem), o așteptăm și acum, să mai facă un scurt popas, aici, la Slănic-Moldova, unde, în frumoasele nopți de iarnă, Nadia, cu ale ei colege, începuseră să viseze la cucerirea laurilor olimpici...

Spre norocul și bucuria mea, grație colegei mele de breaslă, jurnalista și realizatoarea de televiziune Daniela Lungu (Acum TV Onești), în ziua de 21 noiembrie 2011, am fost invitat la Onești, la festivitățile prilejuite de aniversarea a 40 de ani de la înființarea CSM, unde sosirea Nadiei Comăneci (alături de Ilie Năstase, Gabriela Szabo, Doina Melinte, Andreea Răducan, Monica Roșu, Simona Amânar, Violeta Beclea Szekely, Nicu Vlad și alții), a însemnat pentru mine, un remember plin de nostalgie, momente de o mare încărcătură emoțională…

Întrucât programul manifestării de la Onești a fost unul bogat și dens, am reușit să ajung destul de greu în preajma Nadiei, să o îmbrățișez (ce moment!) și să discut cu ea preț de câteva minute. Cu această ocazie i-am dăruit și un exemplar din cartea mea ,,Povestea unui colț de rai Slănic-Moldova", în care am amintit de momentele petrecute cu marea gimnastă în stațiunea de la poalele Nemirei.

Nadia a fost plăcut surprinsă, mi-a zâmbit și neam urat toate cele bune, pentru că timpul expirase. Începea festivitatea, transmisă în direct și de T.V.R.. M-am retras ușor, cu ochii umezi, dar cu bucuria revederii. După mai bine de 40 de ani…

Este enorm de greu să scrii despre Nadia printre atâtea superlative, întrucât ele depășesc deseori puterea imaginației, puterea percepției, limita normalului…

Dar toate acestea s-au petrecut, ele există și trebuie cunoscute și de cei care vin cu pași repezi în urma noastră…

Să ne amintim așadar, nu numai victoriile, ci și momentele dificile din viața ei, emoțiile, eforturile supraomenești pe care le-a făcut pentru a încununa o carieră de excepție, puținele satisfacții ale unei copilării stopată de o maturitate care, probabil a venit prea devreme, atunci când alți copii se bucurau încă de vacanțe, păpuși și alinturi dulci.

O maturitate care, însă, a întărit-o pe Nadia pentru mai târziu, în continua luptă cu greutățile și obstacolele vieții. Răsunătoarele victorii ale sale la campionatele naționale, europene, mondiale și la olimpiade, au consacrat-o definitiv în galeria marilor personalități ale lumii sportive și nu numai.

Nadia a fost cea care a revoluționat gimnastica mondială, sportul în general, prin abordarea unui nou stil, mult mai dinamic, mai artistic și mai spectaculos. Cu zâmbetul său magic și cu uimitoarea sa stăpânire de sine, fetița cu codițe de atunci, a paralizat până și minunea tehnică a secolului, calculatorul, ce nu fusese programat să noteze perfecțiunea.

Îți mulțumesc, dragă Nadia… Îți mulțumesc toți românii, oriunde s-ar afla…

Romulus-Dan BUSNEA, jurnalist și scriitor

DOR DE BRUSTUROASA DORINA BURLACU

Când viața te duce departe, descoperi cu nostalgie, cât de frumos e locul nașterii, locul de unde ai plecat. Ăsta este, se pare, un leit-motiv universal valabil pentru toți oamenii de pe pământ. De la această regulă nu se abate nici protagonista articolului de față.

Despre **DORINA BURLACU** am mai vorbit în revista noastră nu demult, chiar în nr. 4/2025. De atunci și până acum, Dorinei i s-au întâmplat multe lucruri frumoase. Cariera sa, pentru care a muncit toată viața, este în continuă ascensiune. Mai nou, Asociația Bucătarilor Italieni a desemnat-o ambasador al bucătăriei italiene. Această nouă dovadă de încredere și de validare a competenței, i-a adus și mai multă vizibilitate.

A colindat întreaga Italie, apoi și Franța, Spania, Germania, prezentând noul său produs, despre care v-am mai povestit, BUR ❤️ DOR.

De Ziua Europei, în cadrul campaniei „Români care construiesc Europa”, Ambasada României în Italia a prezentat-o pe Dorina Burlacu, chef bucătar și antreprenor român stabilit în Italia.

A urmat, în contextul Global Lifestyle Medicine Week 2026, prezentarea oficială BUR ❤️ DOR din România. Prima oprire a fost la Bacău, apoi la Iași, în două locuri importante: Facultatea de Ingineria Resurselor Animale și Alimentare, urmată de EUROINVENT 2026 – Iași, la ambele fiind însoțită de lector Univ. Dr. **Lenuța Fotea**. EUROINVENT este una dintre cele mai importante platforme europene dedicate creativității, cercetării și inovării aplicate, aflată sub conducerea domnului profesor Andrei Victor Sandu, coordonator EUROINVENT și Președinte al Forumului Inventatorilor Români.

Printre toate aceste evenimente foarte importante, Dorina și-a găsit timp să răspundă invitației lansate de Asociația „Izvor de neuitare”. Prezența ei în România este destul de rară. Desigur că factorul hotărâtor a fost și acela că evenimentul s-a petrecut în Brusturoasa, satul său natal. La această întâlnire nu au venit doar membrii Asociației „Izvor de neuitare”, ci și multe alte persoane din Brusturoasa, ca și din alte localități.

Dl. profesor Gheorghe Roșu a fost alături de gazde, prezentând oaspeților un program folcloric interpretat de mai multe eleve ale clasei externe, din cadrul Școlii Populare de Artă Bacău.

Desigur că prezentarea făcută în fața celor prezenți a fost foarte interesantă. Am aflat cum Dorina a reușit, după ani de cercetări, teste și căutări, să ajungă la produsul final. Și am gustat cu toții din tartinele pregătite, care au fost nu doar interesante, dar și gustoase.

23 mai 2026 a fost o zi superbă, de care ne-am bucurat cu toții!!!

LILIANA ATOMULESE

Prospectorii Istoriei

Spre a combate percepția greșită că nu mai există români care să facă lucruri bune pentru țara lor, astăzi am hotărât să vă prezentăm o mână de oameni adevărați, care au hotărât să nu lase să se piardă în negura uitării, faptele eroice ale strămoșilor noștri.

Vorbim despre Asociația „**PROSPECTORII ISTORIEI**”. Această entitate a luat ființă în urmă cu 9 ani, din inițiativa soților **Mihaela și Florin Boșoteanu**, din Comănești. Pasionați de istoria neamului românesc, au știut cum să găsească și alți oameni animați de aceleași sentimente. Împreună au decis ca obiectivul lor să devină acela de a descoperi, cerceta și prezerva istoria națională și memoria eroilor.

Această dorință, neinteresată de câștiguri personale, a adunat mulți voluntari care, deja de aproape 15 ani, colindă toți munții văii Trotușului. Au cercetat pe teren liniile de front, au identificat relicve militare și situri istorice, corelând descoperirile cu documente din arhive și cu hărți militare. Artefactele găsite au fost predate muzeelor, muniția descoperită a fost neutralizată în colaborare cu autoritățile. Obiectele găsite au devenit exponate ale unor expoziții tematice organizate împreună cu autoritățile.

Pe lângă acestea, au fost publicate articole și materiale educaționale, articole istorice, studii bazate pe cercetări în teren. În cadrul proiectelor culturale tematice au fost create și obiecte de artă, realizate din relicve.

Au existat numeroase participări la evenimente comemorative, continuând cu organizarea Festivalului de Film Istoric „Coșna 789”. În cadrul acestui festival au fost proiectate filme documentar - istorice, realizate de membrii asociației în colaborare cu actori și specialiști. Reconstituirea luptelor a fost făcută chiar în locurile în care se duseseră luptele în Primul Război Mondial, prin proiecte ca „Județul Bacău, Străjerul Marelui Război”, ori „Cătălina”, ori o serie de scurtmetraje, etc.

Unul dintre proiectele majore, realizate de Prospectorii Istoriei, a fost cel de înființare a Ansamblului Monumental Coșna, dedicat eroilor din Primul Război Mondial. Acolo se găsesc mai multe panouri din marmură, pe care sunt scrise pagini din istoria evenimentelor petrecute pe aceste înălțimi, în Primul Război Mondial. Tot acolo au fost refăcute și câteva tranșee, pentru ca noi să înțelegem mai exact cum în acele șanțuri care tot timpul erau pline de apă și noroi, ori gheață, supraviețuiau săptămâni și luni bieții soldați.

Și trebuie menționată implicarea asociației și la realizarea altor monumente ale eroilor, ca de exemplu la Mănăstirea Cașin, Nicorești, etc.

Un alt proiect ambițios, tocmai prin complexitatea sa, este cel de realizare a unui centralizator național al eroilor români, bazat pe cercetări în arhive și pe teren și prin examinarea monumentelor tematice din România. Până în Mai 2026, membrii API au reușit centralizarea a peste 140.000 eroi identificați nominal.

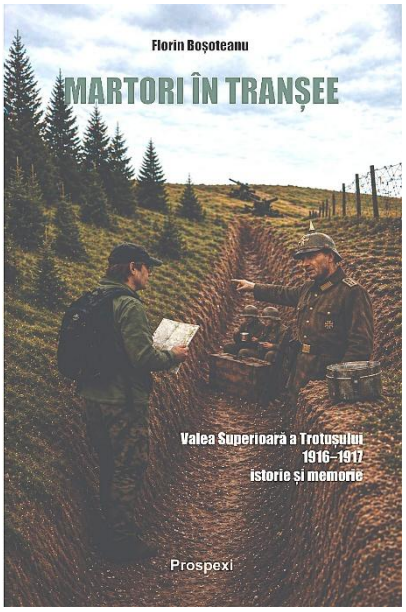

În munți...

Asociația are colaborări durabile cu muzee de istorie din România, cu instituții de învățământ, organizând lecții de istorie direct pe teren și chiar în tranșee.

În decursul interacțiunilor cu copiii și tinerii din școli și licee, membrii asociației au descoperit că există interes spre acest aspect, al cercetării istoriei neamului. Doar că schimbările aduse de timpurile moderne cer o adaptare a modalităților de comunicare.

După acești ani de căutări, descoperiri și concluzii, dl. Florin Boșoteanu a înțeles necesitatea de a le face cunoscute tuturor. Asemenea informații sunt esențiale pentru ca un popor să priceapă și să cuprindă cu mintea tragedia prin care a trecut. Să înțeleagă suferința celor care au luptat și murit în tranșee, dar și durerea sfâșietoare a familiilor rămase orfane, sărace și chiar muritoare de foame.

Așa a apărut o carte. O carte care are un nume izvorât din toate acele revelații avute după scormonirea măruntaielor pământului:

MARTORI ÎN TRANȘEE

Citind paginile acesteia, vom putea înțelege cu adevărat dimensiunea implicării autorului în aceste cercetări. Ochii săi au văzut toate urmele luptelor, iar ochii minții sale „văd" ce se întâmpla odinioară pe câmpul de luptă. Documentele găsite i-au descris și ele acele întâmplări, încât a devenit un fel de reporter care a ajuns înapoi în timp. Așa și-a și conceput poveștile despre locurile de pe valea Trotușului. Iată cum explică autorul:

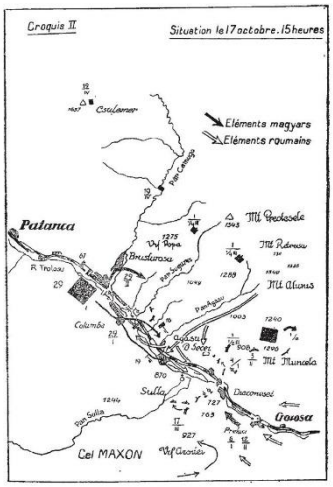
„Subcapitolele sunt construite în aceeași formă narativă: o deplasare reală, contemporană, urmată de un dialog cu un <martor> - un soldat sau un ofițer din armatele care au stat aici: români, ruși, germani, austro-ungari. Dialogurile sunt metafore prin care doresc să transpun o parte din ceea ce am simțit în zilele cercetărilor din teren; sunt imaginare, însă prezintă corect informațiile extrase din bibliografie.

Vocile apar la timpul prezent nu ca efect literar, ci ca o metodă de a fixa locul în conștiință: fiecare vârf, fiecare vale și fiecare coamă își cere propriul limbaj.

Urmăresc astfel să înțelegem mai bine mecanica războiului: cum s-au realizat și aplicat strategiile, cum s-au săpat tranșeele și adăposturile, cum s-a realizat logistica, cum s-a așteptat următorul atac, cum s-a plecat la atac.

În aceste texte nu apar trofee, ci urmele lăsate în urmă de război: tuburi goale, clești de sârmă, sticle, cazmale, teci de baionetă, catarame, plăcuțe de identificare, bucăți din lăzi de muniție, conserve aruncate în gropi de gunoi. Sunt obiecte mici, fără mare valoare în sine, dar cu o forță de document: ele nu povestesc eroismul, ci logistica vieții din tranșee și a supraviețuirii.

Am reușit astfel să descoperim locații din teren ale rezervelor militare într-o anumită perioadă, zonele în care s-au dat atacuri și contraatacuri, zone de înhumare pe front, poziții de artilerie și direcții de retragere; astfel, am putut înțelege mai bine strategiile aplicate, pe care le-am localizat în spațiu și timp".

Autorul ne dăruiește, în avanpremieră, un capitol despre Șugura, loc unde era linia întâi, atunci.

„Merg pe pârâul Șugura cam un kilometru, apoi urc pe un drum folosit de localnici, spre coamă, spre linia de tranșee care apare pe hărțile militare. Ajuns pe la jumătatea pantei, începe să adie un vânt rece.

Dealul Șugura - adăposturi

Mă gândesc că m-am înșelat în privința vremii, eu sunt îmbrăcat în tricou și cămașă... Se termină drumul, eu știu că trebuie sa continui urcarea spre pozițiile marcate în aplicația de pe telefon. Dealul e golaș, din loc în loc văd doar câțiva copaci și tufe de măceș grupate în goluri de pământ, unde se păstrează umezeala și în zilele toride.

Aproape de coamă văd primele adăposturi.

Mai am puțin și ajung la linia de tranșee. Salut ocupanții și merg mai departe. Erau soldați din armata austro-ungară, cu echipament de iarnă. Îmi răspund scurt, prin semne. Merg mai departe. Aproape am ajuns; îmi dau seama pentru că văd țevile puștilor pe marginea tranșeului. Este liniște și frig, doar vântul mai adie ușor, dar destul cât să simt aerul rece trecând prin hainele mele subțiri. Am ajuns la linia fortificată și văd în tranșeul adânc săpat în zig-zag o puzderie de soldați. Erau grupați pe

sectoare, germani și austro-ungari, toți cu echipament de iarnă. Se uitau la mine indiferenți.

Întreb pe cineva despre soldat John Volt din Reg. 23 Infanterie, Compania 5. Citisem despre el într-un jurnal de război. Îmi arată spre nord.

Traversez tranșeul pe niște trepte săpate în mal și continui prin spatele lui până la o îmbinare cu un alt tranșeu, care cobora în partea opusă a dealului, spre pârâul Buruieniș. Atunci l-am văzut, pare că mă așteaptă. Stă în picioare, sprijinit de malul tranșeului adânc.

— Ai întârziat, spune. Trebuia să fi plecat deja jos la comandament, la vila Rosetti să mă încălzesc. Am pierdut tura la șnaps și partida de poker.

Cu un gest al mâinii îmi lasă de înțeles că va trece cu vederea. Înțeleg că va mai avea și alte ocazii. Sau că cel puțin așa spera el.

— Când ați ajuns aici? întreb.

Nu răspunde imediat.

— Pentru noi, Șugura a devenit importantă din toamna lui 1916. După ce românii s-au retras, rușii au venit în locul lor. Din noiembrie, linia s-a fixat. De atunci, n-a mai fost o linie de trecere, ci una statică.

Îmi arată cu mâna spre est.

— Dincolo e Runcu. Opt sute de metri, atât, asta ne desparte. De acolo ne văd. De acolo trag; și noi la fel. Dar parcă e totul în zadar....

— Au fost atacuri puternice aici? întreb.

Dă din cap, dar nu îmi dau seama dacă afirmativ sau negativ..

— Au fost, dar nu ca la Agăș. Aici se pare că nu vor să rupă frontul. Au vrut să-l țină. Iarna asta, Șugura este bastion defensiv. Trupe de rezervă la confluența pârâului cu șoseaua Comănești–Ghimeș. Tranșee pe coamă. Tunurile sunt mascate pe pantele vestice. Dar nu știm niciodată ce se poate întâmpla.

Se ridică și face câțiva pași.

— Vezi locul acela? Acolo este unul din tunurile noastre, calibru 75. Mai sunt două, poziționate mai la nord. Le-am unit cu tranșee de aprovizionare. Am săpat mult după primele lupte. La început, totul a fost în grabă.

— De ce ați adâncit tranșeele?

— Atunci am știut că nu mai e o luptă de zile, ci de luni. După decembrie, frontul s-a stabilizat. Rușii atacă în valuri mici, repetate. Nu au trecut, dar nici noi nu înaintăm. Aici trăim războiul de uzură.

Mă uit la malul tranșeului și văd un vârf de baionetă ieșit din pământul proaspăt răscolit.

— Și echipamentul abandonat? întreb.

Zâmbește scurt.

— Când am adâncit tranșeele, am îngropat ce era deja în față. Era echipament pe care nu l-a mai revendicat nimeni. Cei cărora le aparținuse nu se mai întorseseră. A fost grabă, iar ordinul era clar: linia trebuia întărită în 24 de ore.

— A fost un atac care a forțat evacuarea tunurilor? întreb.

— Da. Într-o zi rușii au reușit să ne surprindă flancul. Servanții s-au retras spre Buruieniș, iar înainte de asta au îngropat tuburile de alamă. Zeci. N-aveau cum să le care. Atunci ne-am retras pe poziția secundară. Nu a fost fugă, ci supraviețuire.

— A murit cineva aici? Întreb.

Se uită lung.

— Mulți. Dar unul îmi va rămâne în minte… Un rus, foarte tânăr. A fost împușcat într-unul din atacurile lor. L-am îngropat noi. Chiar aici, în poiana Moșcoșeni. Am pus var peste el, din frică de boală. Îmi arată un adăpost mai jos, la câțiva metri.

Vântul bate mai tare. Intru și eu în tranșeu și îmi dezmorțesc mâinile la un felinar aprins. Nu ajută prea mult, dar măcar știu că flacăra aia mică e fierbinte.

— De aici ați lansat grenade cu pușca? întreb.

— Da. Distanța era bună. Trăgeam spre Plaiul Runcu. Bătaia armelor era optimă. N-a fost zi fără alertă.

— Și capcanele din plasă de sârmă?

— Coama e plină. Rețele, capcane ascunse sub zăpadă, să nu urce nimeni. Șugura nu trebuie pierdută.

Îl privesc.

— Când crezi că se termină?

— Nu știu. Deocamdată ne bucurăm de câteva ore de liniște. Frontul se schimbă, dar noi rămânem aici. Suntem înlocuiți periodic cu alte trupe, pentru refacere în spatele frontului, la Ghimeș, apoi revenim pe poziții.

Se oprește.

— Să nu scrii că este liniște, spune. Liniștea este cea care prevestește moartea...

Se întoarce cu spatele și dispare după cotul săpat în pământ. Rămân singur iar frigul se estompează. Notez poziția, direcția, altitudinea. Cobor grăbit spre mașină, deja începe să se întunece. Dacă nu știi unde să te uiți, îți scapă din vedere detalii pe care le-am aflat astăzi; însă dealul Șugura va rămâne acolo pentru totdeauna, cu poveștile lui".

O carte muncită din greu, ce merită citită, fiind o reală radiografie de război.

LILIANA ATOMULESE

お 姫 様

JAPONIA DEPARTE – APROAPE DE BACĂU

お 姫 様

Mihaela Băbușanu

Vă povesteam într-unul din numerele trecute, despre poeta **Mihaela Băbușanu**, prietenă dragă sufletului meu.

Spre marea mea surpriză, dar și încântare, d-na Băbușanu a hotărât că noi, cei din Brusturoasa, merităm atenția și sprijinul său. Așa că, ori de câte ori poate, nu ne uită.

Unul dintre lucrurile bune este că a devenit colaboratoarea revistei noastre. Altul este că ne promovează oriunde găsește o ocazie, plus că ne deschide uși despre care nici nu știam că se pot deschide pentru noi.

Poate că aceste gânduri pe care vi le împărtășesc, despre d-na Băbușanu, vi se par niște laude exagerate. Însă, într-o lume plină de oameni răuvoitori, arareori mai găsești pe cineva bun la suflet, care să și acționeze spre binele altora.

Și nu ne putem preface că nu înțelegem și mai ales, să nu fim recunoscători.

Dar să ajungem și la articolul de astăzi, care este despre una dintre activitățile foarte speciale și de mare succes pe care le face, iată, de opt ediții. Opt ediții, întinse pe parcursul a 12 ani, șirul acestora fiind întrerupt de pandemia de Covid. Dar această pauză nu a împiedicat continuarea frumoasei inițiative.

Dragostea sa pentru poezie, dar nu doar pentru cea clasică, cât și pentru cea de sorginte japoneză, numită **HAIKU**, au adus-o din ce în ce mai aproape de cultura Țării Soarelui Răsare. Așa a încolțit ideea creării unei inedite punți de acces spre această minunată lume, prea puțin cunoscută nouă.

Așa s-a născut proiectul **„Japonia departe – aproape de Bacău”**. Precum fiecare nou-născut, și acest pui al d-nei Mihaela a pornit cătinel, pentru ca de la an la an să devină mai puternic și mai complex. În urmă cu patru ani, echipa organizatoare s-a mărit. Dna **Lucia Pădurariu** și a sa **Asociație „Simfonia Florilor**”, au venit cu o abordare complementară superbă. Florile, care au împânzit spațiul de eveniment, au creat o atmosferă de vis.

La fiecare ediție, prietenii cu ocupații și pasiuni legate de Japonia, au venit să participe la această frumoasă strădanie de conectare cu lumea Soarelui Răsare.

Iar prezența ambasadorului Japoniei în România, a fost cea mai importantă recompensă pentru străduința tuturor celor care creează în fiecare an acest special eveniment.

D-na Băbușanu mărturisește că:

„Ediția din acest an a avut o semnificație aparte, fiind onorată de prezența Excelenței Sale, Takashi Katae, precum și de mesajul video transmis de Excelența Sa, Ovidiu-Alexandru Raețchi. Prezența și susținerea acestora reprezintă o importantă recunoaștere

a valorii și continuității proiectului, care de 12 ani construiește o punte culturală între Japonia și comunitatea băcăuană.

Publicul a răspuns cu entuziasm invitației de a participa la această călătorie culturală dedicată Japoniei, transformând evenimentul într-o adevărată sărbătoare a dialogului intercultural, a artei și a prieteniei. Participanții au avut ocazia să descopere tradițiile și frumusețea culturii japoneze prin intermediul prezentărilor despre kimono, expozițiilor de

Mihnea Baran - Gheișe

foto-haiku, pictură și grafică, demonstrațiilor de arte marțiale, atelierelor de ikebana, scriere creativă și caligrafie japoneză, momentelor muzicale și artistice, precum și prin proiecțiile de film și întâlnirile cu invitații ediției, (...) fiecare activitate a contribuit la crearea unei atmosfere speciale, în care tradițiile japoneze au fost celebrate cu respect și admirație".

Este foarte complicat să cuprinzi, în doar câteva fraze, tot ce s-a petrecut în cele peste patru ore de adevărat iureș, când nu știai unde să mai privești. Poate că imaginile surprinse de fotografi, ar putea să redea câte puțin din cele întâmplate.

Dansatoare

Clubul sportiv BAO

Muzica tradițională japoneză, dar și dansurile, au fost foarte apreciate. Excelența Sa, ambasadorul Japoniei, a fost extrem de interesat de tot ce se petrecea acolo. A trecut pe la toate atelierele, unde o mulțime de copii, dar și de adulți, învățau tainele artelor japoneze.

Atelier de ikebana

Caligrafie

Aici veți găsi relatări pe larg ale evenimentului, diferite persoane dar și reprezentanți ale unor instituții care au participat, foarte multe imagini, adică tot ce nu am putut reda în acest articol.
https://www.facebook.com/share/p/1FzcEi2KcN/
https://www.youtube.com/watch?v=iAlRNuHykGE

Mihaela Băbușanu și Lucia Pădurariu

LILIANA ATOMULESE

O PAGINĂ DIN ISTORIA COMUNEI BRUSTUROASA *ÎMPROPRIETĂRIREA DIN 1865*

După cum spuneam, călătoria prin timpurile trecute este una fascinantă, mai ales atunci când descoperi lucruri despre satul tău.

Așa am găsit, cu ajutorul d-lui Valentin Ioan, la Arhivele Statului din Bacău, o copie după un document impresionant, întocmit la împropritărirea țăranilor din Brusturoasa. Însă, mai înainte de a transcrie fragmente din această mărturie peste timp, ar fi bine să aflăm care a fost contextul politic în urma căruia s-au întâmplat aceste lucruri.

Reforma agrară din 1864 a fost o măsură luată de guvernul Mihail Kogălniceanu în timpul domniei lui Alexandru Ioan Cuza, prin care țăranii clăcași erau eliberați de obligațiile față de boieri și erau împroprietăriți cu pământ. A fost primul pas către începerea procesului de modernizare a statului român și, cu toate că a avut numeroase lipsuri, a rupt legăturile cu economia și societatea de tip feudal.

Legea rurală a fost sancționată și promulgată la 14 (SV)/25 august (SN) 1864. Atunci, Domnitorul Cuza proclama:

„Claca este desființată pentru de-a pururea și de astăzi voi sunteți proprietari liberi pe locurile stăpânirii voastre!”.

Țăranii au fost eliberați de sarcinile feudale precum claca, dijma sau podvezile și desființa monopolurile feudale din interiorul satelor. Loturile au fost distribuite în funcție de numărul de vite deținute. Țăranii urmau totuși să răscumpere terenurile și să achite anual o anumită sumă, timp de 15 ani, legea stabilind plata sumelor cuvenite către proprietari, la prețul pământului de atunci. Terenurile expropriate nu trebuiau sa depășească 2/3 din suprafața moșiei și nu puteau fi vândute (înstrăinate) timp de 30 de ani decât către comună sau către vreun alt sătean.

În total au fost împroprietăriți 406.429 țărani cu 1.654.964 hectare. O bună parte din loturile necesare proveneau din moșiile obținute prin secularizarea averilor mănăstirești. După reformă țăranii au ajuns să dețină 30% din teritoriul țării, restul de 70% fiind deținut de moșierime sau de stat.

Și în Brusturoasa, lucrurile s-au întâmplat la fel. La acea vreme, Brusturoasa avea în componență toate satele de la granița cu imperiul Austro-Ungar, până la Asău. Un teritoriu mare care, la momentul acțiunii de împroprietărire, avea nevoie de o organizare bine gândită. Lucru care s-a realizat cu succes, deși vremurile erau lipsite de tehnologia pe care o avem noi astăzi. Acei ingineri care alcătuiseră hărțile și făcuseră acele complicate împărțeli de teren, au reușit să ducă la bun sfârșit acestă dificilă sarcină.

Iată cum suna actul încheiat atunci:

„ Proces verbal
Anul 1865 Aprilie

Sub iscălita delegat a proprietății din comuna Brusturoasa plasa Taslău de Sus județu Bacău, întrunindu-ne cu delegatu locuitorilor din această comună în comisia ad-hoc instituită în virtutea art. XXI din noua lege rurală, în urma cererii care amândoi delegații au făcut la Onor. Comitet permanent ca să trimită la fața locului pe membrul picat la sorți ca să hotărască ca supra arbitru asupra neînțelegerii ivite între noi relativ la modul cum trebue a se face întrunirea pământurilor ce devin proprietate a foștilor clăcași din această comună, neputându-se înțelege nici acum, în prezența d-lui Aristide Fornorache Membru al Comitetului Permanent, vin prin aceasta a impune numitului membru deciziunea mea despre chipul cum trebue să se facă comasarea pământurilor și anume precum urmează:

1) D-nii ingineri măsurând mai întâiu locuitorilor îndrituiți de Comisiunea de constatare, locurile aflate astăzi în a lor stăpânire, după ce se va lăsa din acest loc legiuitele pentru casă și grădină, apoi le va măsura arătura cuvenită după art. 13 din așezământu de la 1851 din prisosul aflat astăzi în a lor stăpânire, la caz când nu s’ar ajunge a îndeplini numărul prăjinilor de arătură în coprinsul acestei comune, atunci s’ar cuveni a se complecta cu altă arătură proprietărească de pe această moșie Comănești fiindcă arătura, cea mai în apropiere de această comună Brusturoasa, este aceia care se află în apropierea satului Comănești pe care locuitorii au arătat că în privirea depărtării nu ar voi să o primească.

Apoi la caz când nu ar ajunge arătura pe considerația că proprietatea prin suplica (cerere n.r.) cea din 15 Decembrie 1864 și prin declarațiunea dată membrului a Comitetului Permanent D-lui Aristide Fornorache la fața locului din 24 April curent, declară că pentru înlesnirea lucrărilor de constatare va face sacrificiuni și cedează pentru acest sfârșit toate locurile de hrană fără osebire ce le are în stăpânire, D-nii ingineri pentru îndeplinirea arăturei la caz de neajungere vor îndeplini locuitorilor din locurile de fânaț arabile de pe șes, din care au și fost arate în vreme. Aceste locuri se vor da sau din dreapta sau din stânga apei Trotușului, la oricare loc s'ar găsi pe toată întinderea arătată de la granița Austriacă până la Ciobănașu.

2) Locurile de fânaț ce ar mai fi având în a lor stăpânire, iar în caz de neajungere se vor îndeplini din ori ce alte locuri de fânaț care sunt astăzi în stăpânirea proprietății, precum acele de la Camînca, Buruenișu, Dealu Porcului, Agășu, Sulța.

3) Pentru că locuitorii se află, precum am zis, împrăștiați pe toată lungimea acestei comune poziția nu permite a le da imaș într'un singur loc, apoi locurile de imaș se vor da toate pe malul drept și pe acel stâng a apei Trotușului precum și locurile de arătură arătate la Art. 1 și locurile de fânaț arătate la art. 2 pe toată întinderea de la Palanca de la granița Austriacă și până la Ciobănaș, potrivind a li se da în bucăți mai mari cât va ierta posiția locului și pe cât va putea mai în apropiere de locuințele locuitorilor. Din toate aceste locuri, D-nii ingineri vor avea în privire de a scădea locurile depururea și alte prevăzute de lege și de .....

4) În apropiere de satul Sulța și în fâneațu proprietății de la Camînca sunt două așezări proprietăresei împrejurul cărora la orice caz, li se va ce(...)ra câte șase fălci fâneaț însemnându-le pe fața pământului în figură regulată.

În mărginare dar a puncturilor aci expuse, hotărându-se modul cum trebue a se urma pentru comasarea locurilor ce devin proprietatea foștilor clăcași din Comuna Brusturoasa, se va supune Dlui Membru a Comitetului Permanent ca să hotărască ca supra arbitru, dacă se unește sau ba, cu opiniunea subsemnatului.

(iscălit) Delegatu Proprietății, E. Ghica

Mă unesc în totul cu opiniunea Dlui delegat al proprietății rostită în acest prescript verbal, iar pentru aducere în îndeplinire se va comunica în tocmai Dlor ingineri, una se va da pentru Comitetul Permanent, una pentru Comună și alta pentru proprietate.

(iscălit) Membru Comitetului Permanent,
A. Fornorache

Această copie fiind întocmai cu originalul, adeverim:

1865 Aprilie 28

(iscălit) Mem. Com. Permanente Ar. Fornorache

(iscălit) Deleg. Proprietatea E. Ghica.

România
Primăria Comunei Brusturoasa

Copia aceasta fiind în tocmai cu acea care se află în Camera Primăriei, se adeverește de subsemnatul:
Primar I. Coman 1869 August 16

Nr. 208 (Locul Sigiliu) Notar (Indescifrabil)"

La finalul acestui proces verbal s-a făcut o concluzie a măsurătorilor, pe baza celor 17 pagini în care erau consemnați noii proprietari, suprafața, dar și sumele de bani care trebuiau plătite vechilor proprietari. În ele erau înscriși toți țăranii din Brusturoasa care au fost puși în posesia unor loturi de pământ. Deși nu au fost create pe sate, citind aceste tabele vom descoperi că numele înscrise încă se regăsesc și în prezent și putem deduce din ce parte a Brusturoasei erau.

„În tablou de față s-au constatat 71 fruntași, 71 clăcași cu patru boi cărora li se cuvine trei sute nouzeci fălci, patruzeci prăjini; 185 clăcași cu doiu boi cărora li se cuvine 740 șepte sute patruzeci fălci, 191 cu brațele cărora li se cuvine 477 40/80 , patru sute șepte zeci și șepte fălci și patru zeci prajini, cari clacași pentru despăgubirea clăcei dupe art. 22 a legei rurale au a

plăti anual către fisc patru zeci și unu mii, șepte sute și nouă No. 41.709 96/40 parale trei zeci și șese.

Cărora clăcași peste locul însemnat la partida fie căruia li se mai cuvine două spre zece prăjini de fiecare clăcaș care coprinde șese zeci și șepte fălci și șese spre zece prajini 67 - 16/80 din care au se mai scădea, nouă fălci și opt prăjini pentru drumuri și alte îmbunătățiri a Comunei, iar despăgubiri Dlui Proprietar, dupe art. 23 a legei rurale, i se cuvine suma de patru sute șepte zeci și trei mii, cinci sute cincizeci și șese lei parala 30. – 473, 556 lei 30/40. Totodată Dl. Proprietar va mai da, trei zeci și patru fălci, 34, pământ cuvenit pentru patru preoți, dupe dispoșițiunile coprinse în Manualul Administrativ, vol. pag 437; s-au mai constatat cinci zeci și șese în categorie cu casă și grădină, cărora li se cuvine șepte fălci, cari aceștia după art. 33 a legei rurale, direct au a plăti Dlui proprietar câte 37 lei, trei zeci și șepte, în două termene adică la 23 aprile și 26 octombrie, odată pentru totdeauna și remân absolut proprietari pe acele zeci prăjini.

Această constatare s-au făcut în presența representatorului din partea Dlui proprietar și în presența Dlui Primar cu deșteptare că partea care ar remâne nemulțumită cu acesta constatare, pote face recurs în termen de 10 zile la Comitetul Permanent, în 2 luni la Consiliul de Stat.

(ss) Galeriu 1864 Noembrie 13
România
Primăria Comunei Brusturoasa

Copia presentă fiind în tocmai cu originalul de la acta, se adeverește de subsemnatul primar.

p. primar (ss) Toder Coman. Notar (ss) N. Georgescu

1869 august 20, No. 209".

De aici ar fi nevoie de câteva clarificări, foarte necesare. După cum deja s-a înțeles, pământul nu a fost luat de la boieri pe degeaba. Fiecare dintre cei împroprietăriți a plătit foștilor proprietari sumele de bani stabilite prin lege, timp de 15 ani.

Modul de atribuire a loturilor de pământ, era determinat de numărul de vite deținute de țărani. Fruntașii erau cei care aveau 4 boi, urmau mijlocașii care aveau 2 boi, apoi pălmașii, care nu aveau deloc boi. Aceștia trebuiau să plătească bani pentru pământul primit.

Exista și o altă categorie, în care intrau văduvele fără copii, nevolnicii și locuitorii care nu se ocupau de agricultură, adică acel 10 prăjini. Aceștia din urmă, deși nu apăreau cu sume de bani în tabele, trebuiau să plătească 37 de lei, în două tranșe din același an și gata.

În tabelele atașate acestui proces verbal pe care l-am transcris aici, au fost înscriși un număr de 503 capi de famillie, din toate satele care aparțineau atunci de com. Brusturoasa. La acel moment, Brusturoasa era compusă din toate satele care astăzi formează comunele Palanca, Brusturoasa și Agăș, începând de la graniță, la vale, până la Asău.

Suprafețele înscrise în acele rubrici, erau exprimate în unități de măsură diferite, în funcție de provinciile țării.

În Muntenia erau pogoanele, dincolo de Prut erau prăjinile fălcești, iar în Moldova fălcile. Am căutat echivalențele acestor unități de măsură, în cele ale zilelor noastre, pentru a putea înțelege cât pământ au primit strămunicii noștri.

Așadar, 1 falce = 1,5 ha = 84 prăjini = 3 pogoane

În 1864 prețul unui pogon de pământ era de 5 galbeni, adică 165 de lei, deoarece 1 galben = 33 de lei
1 pogon = 5000 mp = 0,5 ha = 5 galbeni = 165 lei
Legea prevedea următoarele:
Dacă avea 4 boi, țăranul era socotit fruntaș și primea:
5 fălci 40 prăjini = 460 prăjini = 8,20 ha = 2706 lei;
Dacă avea 2 boi, țăranul era socotit mijlocaș și primea:
4 fălci = 336 prăjini = 6 ha = 1980 lei
Dacă țăranul lucra pământul doar cu mâinile, era socotit pălmaș și primea:
2 fălci 40 prăjini = 208 prăjini = 3,70 ha = 1221 lei

Aceste sume pe care le-am socotit, sunt doar informative, pentru a putea înțelege cât de mult aveau de plătit țăranii. Fiecare sumă totală era împărțită la 15 ani. În coloana din dreapta sunt trecute sumele anuale,

ori cum am zice noi, ratele anuale.

Când am făcut comparația, am descoperit că țăranii au avut de plătit totuși mai puțin decât am făcut noi acel calcul după prețul pieții din anul 1864. Poate în 1865, prețurile mai scăzuseră. Însă tot mult era.

După cum este specificat și în procesul verbal, aplicarea punerii în posesie a fost extrem de complicată

În Brusturoasa valea este destul de îngustă. Așa încât, mulți țărani au primit suprafețe arabile în partea mai de jos a văii, unde exista șes mai mult. Chiar și acum, unii săteni din Palanca au fânețe pe Camenca, ori în Buruieniș, alții din Brusturoasa care au arături și grădini prin Beleghet, ori în alte sate de mai la vale decât unde locuiesc ei.

Prin articolul 5 al legii, sătenilor, care prin „învoieli speciale cu proprietarul moșiei" aveau casă și

grădină în sat, fără a fi clăcași, li se oferea posibilitatea de a primi pământ pe moșiile statului.

După „Reforma agrară" din 1864, la nivel de țară, pământurile acordate au fost insuficiente pentru familiile din sectorul rural, iar țăranii împroprietăriți nu au fost susținuți pentru a deveni prosperi cu adevărat.

Din cei aproximativ 400.000 de țărani împroprietăriți, numai unii dintre cei 72 000 de fruntași puteau să-și întemeieze de bine, de rău o gospodărie temeinică și serioasă. Dar ceilalți, imensa majoritate, care au primit foarte puțin pământ, din capul locului au fost puși în imposibilitatea de a-și face o adevărată mică gospodărie țărănească. Cu atâta pământ ei n-ar putea-o face nici azi; cu atât mai puțin au putut-o atunci, când cultura era și mai primitivă. Nu mai vorbim de cei 60.000 de țărani împroprietăriți numai cu loc de casă și grădină.

Dar, în afară că s-a dat puțin, s-a dat și pământul cel mai prost râpe, pietrișuri, nisipuri, lut; apoi li s-a dat pământul cel mai depărtat de sat și în multe locuri fără delimitare clară, ceea ce a dus la certuri și procese.

Pe urmă, pământurile date n-aveau de multe ori drumuri care să ducă la ele, astfel că țăranul avea pământ, dar nu putea să ajungă la el; drumul către pământul țăranului trecea prin proprietatea mare, ceea ce a devenit mai târziu un mijloc ușor și eficient de aservire a țăranului. În multe locuri s-a dat pământ țăranilor, dar adăpătorile de vite au rămas în mâna proprietății mari — un alt mijloc de blocare.

Aceste piedici fuseseră cumva plănuite de moșieri, dar și de o parte a conducătorilor țării. Asta pentru că prin eliberarea țăranilor, ei nu i-ar mai fi putut obliga să le muncească și lor pământurile. Așa încât au permis acele tactici de încurcare și întârziere a unei inițiative ce fusese de bună credință, încât procesul de punere în posesie a fost mult întârziat.

În plus, dările către guvern erau mari și, adunate cu sumele anuale care trebuiau plătite moșierilor, au făcut ca peste 30% - 35% din venitul țăranilor să fie pierdut. Treptat, mulți dintre ei nu au mai reușit să plătească, fiind nevoiți să vândă părți din suprafețele primite, deseori cu un preț mai mic.

Mai mult, nu toți țăranii au fost împroprietăriți. Toate aceste aspecte au condus încet, încet la nemulțumiri care au au dus la diverse răscoale locale, culminând cu Răscoala de la 1907.

După ani de frământări și zbateri, a urmat încă o reformă agrară cu mare impact asupra lucrătorilor de pământuri, cea din 1921. Abia odată cu reforma agrară din 1921 țăranii au devenit stăpâni pe pământurile lor și s-au eliberat de toate poverile impuse de moșieri.

Desigur că, legea din 1864 nu a reușit să fie aplicată întocmai cum a fost gândită dar a reprezentat un pas enorm în dezvoltarea țării. Al. I. Cuza a rămas în memoria colectivă drept acel conducător de țară vizionar și patriot.

Iar răsfoirea acestor liste din Brusturoasa ne-a deschis o ușă spre acel trecut despre care nu știam nimic. Am aflat cum s-au întâmplat lucrurile. Și ca bonus, aflăm numele străbunicilor noștri, pe care le regăsim și azi, plus alte nume pe care nu le-am mai auzit niciodată, totul având un parfum de nedescris.

Eu mi-am găsit un stră-străbunic!

Cititorii care doresc să își caute înaintașii, pot să solicite redacției pozele după acele tabele, fiindcă vi le vom pune la dispoziție cu mare plăcere.

LILIANA ATOMULESE

O CARIERĂ CU UN NOU ÎNCEPUT ROMULUS-DAN BUSNEA

Pe cărările complicate ale vieții, deseori ne ies în cale oameni care ne schimbă. Ne schimbă perspectiva asupra lucrurilor, ne schimbă uneori chiar direcția.

Așa mi s-a întâmplat mie, în momentul în care l-am întâlnit pe **ROMULUS-DAN BUSNEA**, inspector de specialitate la Serviciul de Promovare a Turismului, din cadrul Consiliului Județean Bacău, dar și jurnalist și scriitor.

Colaborarea noastră era, la acel timp, una între instituții. Însă nu a fost doar o formalitate. Atunci când ai de a face cu dl. Busnea, descoperi imediat că are o mare capacitate de a mișca lucruri. Și vreme de 15 ani am primit din partea sa ajutor și uneori îndrumare, pe calea aleasă de mine, cu întârziere, aceea de a consemna povești, întâmplări și evenimente din comunitățile în care am activat și în care am trăit.

Iar când am decis că ar fi timpul să încep editarea unei reviste locale, nu a ezitat nici o clipă în a-mi oferi ajutor. Nu doar prin acordul de colaborare între mine și instituția unde activa, ci chiar mai mult. A devenit redactor coordonator al publicației „Izvor de neuitare”.

Multe ar fi de spus despre cele petrecute în atâția ani. Doar că în articolul de azi vom vorbi despre un eveniment care l-a avut protagonist chiar pe dl. Busnea. Pentru că într-o zi de sfârșit de primăvară, mai

exact 23 mai 2026, exact la o săptămână de la aniversarea zilei sale de naștere, Slănic Moldova, orașul care l-a adoptat încă de la vârsta de patru ani și în care trăiește și în prezent, a găzduit întâlnirea sa cu prietenii de o viață, cu confrații de condei, cu colegii și cu toți cei care îl apreciază. Această frumoasă întâmplare, neîntâmplătoare, a fost prilejuită de un cumul de praguri pe care le-a trecut dl. Busnea în acest an, pe care domnia sa le-a numit un „triptic aniversar”. Vorbim despre cei 65 de ani pe care i-a împlinit și care i-au adus pensionarea, 25 de ani de carieră în jurnalism, și cel de al cincilea său volum care a văzut lumina tiparului.

Desigur că ordinea a fost inversă. Cel mai bine pus în valoare, așa după cum și merita, a fost cel de al cincilea volum apărut, tipărit la editura STEF din Iași, cu titlul „**CURIERUL SLĂNICULUI – MOLDOVA – povestea primului ziar care a apărut într-o stațiune din România”**.

În interiorul acestuia găsim rodul muncii d-lui Busnea de ani întregi. Acesta, făcând cercetări în arhivele orașului, a redescoperit o bijuterie a presei din urmă cu un veac. Primul ziar apărut într-o stațiune balneară din România, „Curierul Slănicului – Moldova”, a surprins în paginile sale istoria orașului, oraș care a apărut și s-a dezvoltat datorită apelor tămăduitoare ce țâșnesc din toți munții înconjurători.

În această carte regăsim unele din cele mai importante pagini din acest ziar, autorul ducându-ne înapoi în timpuri demult apuse. Citind, regăsim atmosfera sfârșitului de veac XIX și început de veac XX.

Deși munca laborioasă i se datorează în totalitate d-lui Dan Busnea, poate ar mai fi durat o vreme până la apariția cărții, dacă în stațiune nu ar exista o familie de tineri întreprinzători în domeniul turismului. Aceștia au înțeles potențialul și impactul pe care îl poate avea reînvierea acestor informații, pentru vizitatorii stațiunii și, de ce nu, și asupra locuitorilor săi.

Familia **Alina și Bogdan Șova** reprezintă acea gură de aer proaspăt pentru oraș. Acest aer proaspăt, de fapt nu este doar o gură, ci cu mult mai mult. Ei reprezintă adevărații mecena, care pun mai presus de alte lucruri, binele comunității. Pentru că aplică sintagma că dacă îi merge bine vecinului, îți merge bine și ție. Iar o comunitate prosperă aduce doar lucruri bune, pentru fiecare dintre membrii săi.

Așa că, alături de alte lucruri foarte necesare, au pus cultura la loc de cinste. Pentru că fără cronicari, nu am ști nimic din cele întâmplate. Pentru că fără artiști, viața ar fi tristă și nu ar merita trăită. Iar aceștia au nevoie de sprijin, așa încât familia Șova îi sprijină pe cei care rezonează cu ideile lor de dezvoltare a zonei și nu doar pe aceștia. Iar d-lui Busnea i-au finanțat apariția a două volume.

Iată cum fam. Șova, iubind acest oraș a reușit să găsească și să descopere noi căi de a reda strălucirea acestei bijuterii a stațiunilor balneo–climaterice din România, preluând dificila sarcină de a repune în circuit Cazinoul Regal, primul edificiu de acest fel din țară.

Revenind la momentul lansării de carte, eveniment care a avut loc la Complexul Panoramic deținut de familia Șova, alături de alte trei obiective importante din stațiune, putem spune atât de multe, încât mai bine îi lăsăm să vorbească pe specialiștii adunați

Dl. Busnea a început prin a da onorul în stil ostășesc, în fața audienței plăcut impresionate și încântate. Prezentatator a fost jurnalistul Cornel Cepariu - Președintele Filialei „Marius Mircu" din Bacău a UZPR și membru în Consiliul Director al UZPR, iar d-na Alina Șova, care a moderat aceste momente speciale din viața jurnalistului, a deschis calea șirului de vorbitori printr-o introducere plină de elocință. Iată cum a redat domnia sa, mai târziu, ce s-a întâmplat în acea zi:

<<Weekendul acesta am avut bucuria și emoția de a modera, în Sala Amfiteatru a Complexului Panoramic, lansarea volumului ***„Curierul Slănicului-Moldova",*** *semnat de jurnalistul și scriitorul Busnea Romulus Dan.*

Mai mult decât o lansare de carte, a fost o întâlnire despre memorie, identitate și despre oamenii care încă mai cred că locurile frumoase trebuie povestite, protejate și duse mai departe.

Într-o perioadă în care totul pare să se consume rapid, iar multe stațiuni își pierd încet farmecul și identitatea, Slănic-Moldova are un mare noroc: are oameni care îi păstrează vie povestea.

Cartea aceasta nu vorbește doar despre primul ziar apărut într-o stațiune din România ci despre o epocă în care Slănicul era elegant, căutat și admirat, despre vremurile în care această stațiune știa să se promoveze prin cultură, prin rafinament și prin oameni care înțelegeau că un loc devine valoros atunci când are și suflet, nu doar clădiri.

În paginile acestei cărți regăsești povești despre vechi hoteluri și vile, despre Cazinoul Regal, izvoare, cascada, oameni care au contribuit la dezvoltarea stațiunii și despre acel spirit aparte care a făcut ca Slănic-Moldova să fie numită, pe bună dreptate, „Perla Moldovei".

🥰 Poate că tocmai asta m-a emoționat cel mai mult: am realizat că acum mai bine de 100 de ani existau oameni care promovau Slănicul cu aceeași pasiune cu care încercăm și noi să o facem astăzi.>>

Mai apoi, rând pe rând, au vorbit criticii literari, colegii jurnaliști, scriitori, poeți, reprezentanți ai autorităților, dar și prietenii de o viață. Unii au analizat conținutul cărții, alții au dezvăluit ce îi leagă de autorul sărbătorit, iar poveștile și momentele emoționante s-au prelungit pentru vreo trei ore.

Nici o clipă nimeni nu s-a plictisit.

Filmul evenimentului îl veți putea afla datorită experimentatului jurnalist **Petru Done,** accesând link-ul următor:

https://www.facebook.com/petru.done/posts/pfbid0HKeA9BwFoiH1FgJpWgdwaake5XR4WNK5NogvJ6FjWtna6dXC4LeXPhGt4v9jNmEnl

LILIANA ATOMULESE

PRIVIND VIITORUL PRIN OCHII TINERILOR

IOAN-ALEXANDRU TODERIȚĂ

Astăzi îl vom cunoaște pe **Ioan-Alexandru Toderiță**, un tânăr psiholog, absolvent al Universității „Titu Maiorescu" din București, dar născut în Brusturoasa. Conversațiile cu el sunt într-atât de fascinante, încât neam gândit că v-ar plăcea și vouă, dragi prieteni, să-l cunoașteți.

REDACȚIA

Pentru mine Brusturoasa înseamnă liniște, curățenie, pace interioară, bucată dintr-un colț de rai, atât de lăudat pentru bogăția și frumusețea lui, numit România. Mereu când vin aici, de când sunt pe drum încep să simt acel moment în care mă dau jos pentru prima dată din mașină și respir mai mult decât aer. Respir viață, respir sănătate, respir ceva ce îmi schimbă parcă și starea de a fi și pur și simplu simt că mă încarc cu energie, într-un mod foarte evident pentru mine.

Eu locuiesc în București acum, iar ca să fac o comparație, este ca și cum vii de la o mare foarte agitată și ajungi într-un loc unde apa este atât de liniștită, încât devine o oglindă pentru cer. Aici am învățat că trebuie să ai o legătură cu Pământul și una cu Cerul, pentru că ambele se întrepătrund mereu în fața ta, lucru care mi-a oferit ocazia de a vedea și dincolo de ce îmi vedeau ochii.

Aici m-am născut, aici am fost crescut și aici am prins dragoste pentru Pământ, pentru Creator, pentru oameni și setea de cunoastere mai ales pentru fenomene pe care nu le înțelegeam. Pentru că doar în Brusturoasa, de-a lungul vieții mele, am avut parte de multe experiențe ciudate cu obiecte zburătoare ce păreau din altă lume. Încă de mic eram fascinat de cerul de acolo pentru că se vedeau stelele foarte bine, fiind puțină poluare luminoasă și așa, stând mult timp noaptea să mă uit la stele, am avut de foarte multe ori ocazia să văd fenomene extrem de interesante și fără vreo explicație logică. Asta m-a făcut să îmi doresc să cunosc mai mult, să experimentez, să mă gândesc la viață, la suflet, la ceva dincolo de lumea care mi se prezenta de către părinți, școală sau societate. Asta a jucat un rol foarte important în dezvoltarea mea și direcția pe care am ales să merg în viață. Pentru că nu m-am mulțumit cu ce îmi era oferit, am știut că există mai mult și am găsit mai mult și asta vă încurajez și pe voi cei care citiți asta, și nu mă refer la extratereștri aici.

De exemplu, la început, voiam să devin medic pentru că de mic voiam să vindec oameni, apoi ca să vă zic pe scurt, după câteva cărți de tip „fizică cuantică" precum „Universul Holografic" de Michael Talbot, mi-am dat seama că poți vindeca mult mai ușor omul prin a-i vindeca mintea și că majoritatea afecțiunilor fizice își au rădăcina dincolo de corpul fizic. La masterul de psihologie clinică ni s-a predat că statistica spune că undeva la 40-60% dintre afecțiunile fizice nu au o cauză fizică, ci mentală sau emoțională, dar posibil să fie si mai mult fără să ne putem da seama. Că nimic nu este de fapt separat în realitate, ci totul este un întreg care se manifestă prin mai multe părți.

Așa am ajuns psiholog și consilier în dezvoltare personală, iar în curând voi absolvi și școala de psihoterapie transpersonală. Aceasta este o școală de psihoterapie aparte, care studiază printre multe alte subiecte foarte interesante, legătura dintre minte și corp și cum diferite stări de conștiință pot naște realități întregi din interiorul nostru. Am ajuns să pot observa fenomene considerate imposibile, într-un cadru cât se poate de științific, alături de profesori internaționali cu renume în acest domeniu, să asist la vindecări și cel mai important să mă vindec și eu. Mi-aș dori ca toată lumea să poată experimenta asta, chiar și cei din Brusturoasa.

Iubesc Brusturoasa și nu îmi este niciodată rușine să zic de unde sunt, chiar mă laud cu faptul că am avut norocul de a mă naște aici, într-un loc atât de frumos. Mereu, când am dus rețete specifice zonei cum ar fi urda acră sau zmeura neagră, cel puțin pe unde am fost eu lumea a fost surprinsă plăcut de ele.

Mereu, când vin cu cineva nou aici, nu se poate abține să spună continuu cât de frumos se vede totul. Ador să mănânc direct din grădina mea, să am grijă de plante și animale, pentru că este o experiență care te ajută să te integrezi mai ușor în ritmul vieții. Sunt mii de studii care vorbesc despre sănătatea mentală și fizică date de viața la țară, de apa, de aerul și de mâncarea curată. Majoritatea oamenilor nu își dau seama cât de bogați sunt de fapt, pentru că nu sunt învățați să vadă astfel. Și această bogăție este la Brusturoasa!!!

IOAN-ALEXANDRU TODERIȚĂ

DESTIN FRÂNT

COSTICĂ BUTUCARU

1945 - 1962

Printre lucrurile găsite în Brusturoasa, demne de amintire, se numără și povestea adevărată a unui tânăr talentat la desen și pictură. Este vorba despre **COSTICĂ BUTUCARU**.

Viața sa a fost tare scurtă și s-a încheiat la doar 17 ani. Dar, chiar și așa, fiind hărăzit cu un ochi și cu un penel de artist, el a reușit să fie remarcat de cei care îl cunoscuseră.

Amintirile despre viața sa au reînviat în anul 1997, atunci când la TVR Iași a fost difuzat un reportaj de excepție. Puțină lume l-a văzut, din întâmplare, deoarece nimic nu anunțase că va apărea ceva despre Brusturoasa.

Reportajul care poartă numele unei vieți prea scurte, adică „Orizont răsfrânt”, avea să câștige Marele Premiu al Asociației Profesioniștilor din Televiziunea Română, pentru anul 1997, fiind realizat de d-na Cristina Hermeziu, reporter la TVR Iași.

D-na învățătoare Florența Muscă a urmărit reportajul și relatarea acelui medic din Iași, despre acest tânăr. D-na Muscă, fiind cadru didactic toată viața la școala din Brusturoasa, dar și vecină cu familia lui Costică Butucaru, și-a dat seama că medicul ținuse minte doar ceva legat de Moinești (de fapt, era raionul Moinești). După cei peste 35 de ani trecuți de la dispariția tânărului, se pare că uitase cum se numea satul.

Așa că d-na Muscă a decis că ar trebui clarificată povestea, așa încât a conceput o scrisoare lămuritoare pe care a trimis-o la televiziune.

*„**Stimată doamnă reporter, Cristina Hermeziu,***

Sunt învățătoarea pensionară Muscă Florența din comuna Brusturoasa, județul Bacău, locul natal al copilului Butucaru Costică, pe care l-ați prezentat în emisiunea „Orizont răsfrânt” din 7 iunie 1997, la TVR Iași.

Am văzut emisiunea și am fost foarte atentă asupra conținutului ei.

Deși nu știam despre cine-i vorba în reportaj, când a început emisiunea și s-au prezentat câteva lucrări, m-am gândit fără să vreau la acest copil iar când, pe parcursul emisiunii, a fost pomenit numele Butucaru am fost adânc impresionată și am urmărit cu atenție, fără să-mi scape nimic, deoarece l-am cunoscut în copilărie.

Autoportret

Mi-am închipuit ce fel de om este domnul profesor dr. Romanescu, căruia familia îi aduce mulțumiri, dacă după 35 de ani a putut evoca cu atât suflet despre un bolnav care a zăcut într-o rezervă de spital și care n-a cunoscut lumea decît cu ochii, de la distanță.

A fost la școală un singur trimestru în clasa I, fiind dus cu căruțul de mama lui. După ce n-a mai putut frecventa cursurile, a învățat singur să scrie și să citească. A fost țintuit la pat până a trecut în neființă.

A avut un talent deosebit, cunoscând lumea înconjurătoare de pe prispa casei unde stătea vara la

soare și desena calea ferată, locomotiva, vagoanele, stâlpii de telegraf.

Mi-a plăcut mult reportajul dumneavoastră și după emisiune am luat legătura cu mama copilului, s-o îndemn să vă scrie. Deși a fost zguduită în adâncul sufletului, fiindu-i răscolită o rană ascunsă numai pentru ea, s-a bucurat mult când i-am spus cât a fost de lăudat și apreciat și că nu s-a putut face nimic cu boala cruntă, care i-a întrerupt șirul vieții și nu l-a lăsat să-și etaleze talentul în lucrări.

Poate în vară, când este timpul frumos, să faceți o vizită pe valea Trotușului, în comuna Brusturoasa. Aici o veți putea cunoaște pe mama copilului, de la care a moștenit sufletul nobil, firea gingașă și talentul deosebit.

Dacă tot au rămas astfel de lucrări, poate ați putea încerca să editați o broșură, sau pliante cu o scurtă notă biografică și reproduceri după lucrările existente (...)”.

Urmarea a fost că, o echipă de la TVR Iași a ajuns în Brusturoasa. Reportera care a condus această echipă și care realizase reportajul inițial despre viața necunoscutului, dar talentatului pictor, a fost tot d-na

Cristina Hermeziu, un nume cu rezonanță în lumea televiziunii din România.

A mai urmat un alt reportaj. Echipa de televiziune rămânând câteva zile în sat, a vorbit cu toți cei care îl cunoscuseră. D-na Muscă le-a fost gazdă și ghid. Atunci mai trăia mama tânărului, Elena Butucaru.

Din fragmentele de informații pe care le găsisem, nu reușisem să înțelegem unele aspecte.

Așa că am pornit pe urmele acestei povești.

Am început cu familia, din care doar fratele Radu l-a cunoscut mai îndeaproape pe Costică.

Amintirile sale sunt destul de neclare, fiindcă la plecarea lui Costică la Iași, Radu avea doar 4– 5 ani. Odată plecat la spital, Costică nu s-a mai reîntors acasă, decât cu câteva luni înaintea plecării în lumea veșniciei. Cei doi frați au avut prea puțin timp să se cunoască.

Atunci am hotărât că, poate, d-na Hermeziu ne va putea ajuta. După unele strădunițe, am reușit să iau legătura cu domnia sa. A fost foarte receptivă, a răspuns de îndată, însă nu a putut fi de ajutor. Reportajul se găsește undeva în arhivele T.V.R. Iași, doar că pe atunci nu exista arhivarea digitalizată, așa că este extrem de greu de găsit.

Așa că ne-am întors la Brusturoasa.

Din fericire, d-na dr. Nicoleta Popescu, fiica d-nei Florența Muscă, și-a amintit că undeva, în arhiva de familie, există o pagină de corespondență a doamnei învățătoare, cu redacția televiziunii Iași. Pe aceasta ați citit-o deja, dragi prieteni. Ea ne-a oferit o altă perspectivă asupra întâmplărilor.

Am revenit la Radu, iar acesta a mai depănat câteva amintiri despre el, și familia lor și a găsit câteva lucrări de ale fratelui său, pe care le prezentăm aici.

Tatăl, Neculai, făcuse războiul. La Odessa a fost rănit, adus în țară, iar după însănătoșire a fost retrimis înapoi pe front. La întoarcere și-au reluat viața, așa cum s-a putut. Costică avea să se nască într-un noiembrie al anului 1945. Zorii vieții sale începuseră în vremuri de restriște. Satul era în mare parte distrus de război.

A urmat perioada de secetă cumplită din Moldova anilor 1946 – 1947, cu foametea ce a decurs

din lipsa oricăror alimente. Sărăcia era cumplită în sat. Nici anii care au urmat nu au fost mai blânzi. Venirea comuniștilor a destabilizat viața liniștită a satului. Totuși, tatăl Neculai era un om gospodar, avea cai și animale, aveau și ceva pământ. El ducea lemn cu căruța în port la Galați, la întoarcere aducând cereale, și alte lucruri necesare.

Înaintea nașterii lui Costică, se mai născuseră două fete. Acestea muriseră de foarte mici, însă Radu nu știe din ce motive. După încă trei ani s-a născut și Radu. Trăiau destul de bine, tatăl lucra la pădure, apoi la fabrica de cherestea și viața mergea înainte.

Soarta însă avea să lovească din nou familia. Fiul mai mare, Costică, avea să se îmbolnăvească de o boală cruntă. O paralizie cerebrală infantilă, boală fără leac și în acele timpuri, dar și în zilele noastre. Căutând detalii despre această boală, gândul a fost că, poate, și surorile vor fi fost afectate de aceeași boală.

După un singur trimestru de clasa întâi, Costică a fost trimis la spital, la Iași. Acolo a intrat în grija unui eminent medic pediatru, devenit apoi și psihiatru.

Dr. Constantin Romanescu avea să aibă o carieră didactică strălucită, parcurgând toate treptele devenirii universitare, de la asistent la profesor universitar, la disciplina de Istorie a Medicinii, Sociologie și Psihologie Medicală, pe care a fondat-o la Universitatea de Medicină și Farmacie ”Grigore T. Popa” Iași, prima din România, dar și la catedra de Psihiatrie.

Dr. Romanescu a fost membru a numeroase Foruri Medicale, dar și membru al Uniunii Scriitorilor din România, fiind un abil mânuitor al condeiului.

Un asemenea medic, cu multiple valențe, nu putea să nu observe talentul copilului venit din Brusturoasa. După un timp, se pare că a decis să-l prezinte unui cunoscut pictor ieșean, Petre Hârtopeanu. Acesta studiase Academia de Arte Frumoase, avându-l profesor pe celebrul pictor român, Nicolae Tonitza. La un moment dat l-a avut coleg pe Corneliu Baba, un alt mare pictor român. Ulterior avea să treacă prin toate treptele profesorale universitare, devenind decan la Academia de Arte Frumoase din Iași.

Putem doar presupune că cei doi erau prieteni, unul medic și scriitor, celălalt pictor și că l-au luat sub aripa lor protectoare pe Costică. Prof. Hârtopeanu își aducea studenții la spital, să-l cunoască pe Costică. Îl ajutau, probabil, să desluşească tainele culorilor, a perspectivelor și tehnicilor.

Din ce ne-a povestit Radu, prof. Hârtopeanu îl lua pe Costică și îl ducea, poate cu mașina, ori cu trăsura, prin Iași. Se opreau în locurile care îi plăceau copilului și zăboveau până el făcea schițe ale clădirilor, ori peisajelor pe care le vedea.

În lungile ore, zile și ani de stat în acel salon de spital, copilul care nu fusese practic deloc la școală și abia mai învățase să scrie și să citească, rupt de familia sa, nu putea face altceva decât să deseneze și să picteze. Chiar și acel autoportret, ni-l arată pe Costică în pijamaua de spital. Pijamaua era haina sa de zi cu zi.

După acei lungi ani, medicul Romanescu și-a dat seama că sfârșitul lui Costică este aproape și l-a trimis acasă. Mama sa, ori Radu, îl duceau cu un scaun cu roți de lemn, pe afară, ori la gârlă. Pe atunci malul Trotușului era întins, iar nisipul forma mici plaje.

Costică îl punea pe Radu să îi facă niște chenare din nisip umezit, pe care el desena cu câte un băț diverse lucruri. Apoi le ștergea cu același băț și îl punea pe Radu să netezească din nou nisipul, luând-o de la capăt. Câteodată era nemulțumit de treaba pe care o făcea Radu și îl chema aproape de el, să-l bată. Uneori îl lovea cu capul, alteori îi pișca pielea de pe brațe.

Iar eu am întrebat:

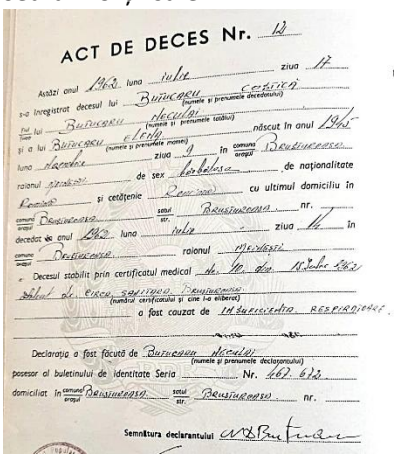
- Și tu te duceai?! Că ai fi putut să nu te duci....

Iar răspunsul lui Radu mi-a adus lacrimi în ochi, după 60 de ani de la acele întâmplări:

- Cum să nu mă duc???

Ce dovadă mai mare de dragoste frățească ai fi putut găsi?

Doar cea pe care le-a oferit-o chiar Costică, în seara morții sale...

ACT DE DECES Nr. 12

Astăzi anul 1962 luna iulie ziua 17

s-a înregistrat decesul lui Butucaru Costică (numele și prenumele decedatului)

fiul lui Butucaru Neculai (numele și prenumele tatălui)

și al lui Butucaru Elena (numele și prenumele mamei) născut în anul 1945

luna decembrie ziua 9 în comuna orașul Bălțătești

raionul Vrancea de sex bărbătesc de naționalitate

Român și cetățenie Comunist cu ultimul domiciliu în

comuna orașul Bălțătești sat Bălțătești nr. 7

decedat în anul 1962 luna iulie ziua 16 în

comuna orașul Bălțătești raionul Vrancea

Decesul stabilit prin certificatul medical de la Spitalul de Circ. Sanitară Bălțătești (numărul certificatului și cine l-a eliberat)

a fost cauzat de Insuficiență respiratorie acută

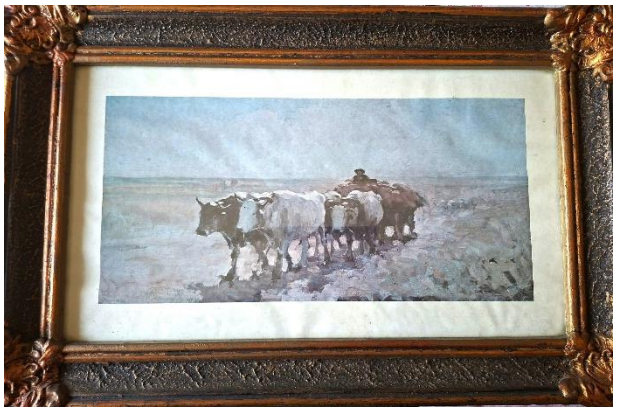
Declarație a fost făcută de Butucaru Neculai (numele și prenumele declarantului)

posesor al buletinului de identitate Seria Nr. 467 612

domiciliat în comuna orașul Bălțătești sat Bălțătești nr.

Semnătura declarantului

Venise caravana cu filme în sat. Costică le-a spus părinților și fratelui să meargă, fiindcă el va rămâne cu bunica. Bunica le-a povestit apoi că stăteau împreună pe prispa casei, vorbind. Iar Costică și-a aplecat ușor capul, închizând ochii... pentru totdeauna. Fără nici un semn, fără nici un suspin, a plecat cu discreție. În mâna sa, bunica a găsit un bilet în care scria că știe că va muri și de aceea i-a trimis de acasă.

Reproducere după „Car cu boi” de Nicolae Grigorescu

Biet copil, care a trăit o viață nemiloasă.

Nu am reușit să găsim nici o poză cu el, ori cu părinții, nici măcar cu Radu când era mic. Anii de după război au fost grei, iar în Brusturoasa puțini aveau prilejul de a-și face fotografii.

Deși, poate vor fi fost ceva fotografii, însă familia Butucaru a trecut prin alte clipe tragice. După patru ani de la trecerea în neființă a lui Costică, tatăl a fost omorât de un sătean. Radu era licean, se pregătea de bacalaureat. Biata lor mamă, după ce își îngropase trei copii și bărbatul, a rămas aproape singură pe lume.

A fost nevoită să se recăsătorească, după câțiva ani. Lucrurile din casă s-au risipit, ca și familia lor.

Destine tragice, din care doar Radu a supraviețuit. A avut și el încercările sale, dar a răzbit.

Dealtfel, Radu avea și el talent la desen. În școala generală câștigase un premiu II, pentru un desen după o fabulă, trimis la un concurs care fusese în India. Caietele sale aveau tot felul de desene pe marginile paginilor. Însă, fiind singurul fiu, tatăl îl punea la treabă, de când venea de la școală și până noaptea, când cădea rupt de oboseală. Sănătatea bună, apoi moartea tatălui, i-au fost inamici picturii. Boala lui Costică, pe de altă parte, i-a dat voie să-și folosească talentul.

Radu spune că îngerii păzitori ai fratelui său, unul medic și celălalt pictor, l-au ajutat să-și vândă lucrări, bănuții pe care îi obținea ușurându-i șederea în spital. Ne putem imagina că, oricât le-ar fi fost de milă de el, aceștia nu și-ar fi pus în joc reputația pentru un copil lipsit de talent.

Din păcate nu putem aprecia cu adevărat cum arătau lucrările sale din perioada ședерii la Iași. La momentul realizării acelui reportaj, în 1997, la spitalul Socola unde fusese internat Costică timp de 9 - 10 ani, pe holuri erau expuse picturi de ale sale, așadar, după 35 de ani. De altfel, prezența acestora pe pereți, frumusețea lor, au stârnit întrebările și cercetările despre autorul lor. Poate, cândva, vom afla mai multe...

LILIANA ATOMULESE

REȚETE...

ȘI LEACURI...

Spre surpriza noastră, avem cititori care urmăresc cu mare interes această pagină. Unele rețete pe care le-am publicat, deși erau neobișnuite, au fost testate și declarate bune.

Azi vom povesti despre o rețetă a copilăriei mele. Eu eram un copil mofturos, care nu mânca mai nimic. Exista însă ceva care mâncam întotdeauna. Mai exact, **GEANDRĂ!** Acest fel de ceva de mâncat, cu greu poate fi încadrat într-o categorie de mâncare. El poate fi combinat în diverse moduri, în funcție de gusturi și posibilități. Poate deveni o mâncare sărată, ori dulce.

Căutând în dicționar acest cuvânt, l-am găsit. Cu mai multe explicații, care toate derivau din mămăligă, dar cu mențiunea că era de post și era mâncarea celor mai săraci, aproape toate făcând trimitere la Moldova. Și mi-am dat seama că așa trebuie să fi fost. În anii de după cel de Al Doilea Război Mondial, seceta cumplită din Moldova a provocat o foamete extremă. Oamenii nu mai aveau nici măcar alimente de bază, cum ar fi grâu, porumb ori cartofi.

În Brusturoasa nu se făcea oricum grâul. Așa că, în general, aici se mânca preponderent mămăligă. Doar că seceta nu ne mai lăsase nici o sursă de mălai. Sătenii plecau după puțin mălai, chiar și până în Banat. Iar când îl căpătau, era rațonalizat la maxim.

Mămăliga nu o făceau așa cum o știm, decât rareori. Făceau un fel de terci moale, cu gust de mămăligă, fiindcă nu puneau suficient mălai, deoarece nu aveau de unde. Și mâncau acea geandră. Dacă aveau și puțin lapte, adăugau în ea, gustul devenind ceva mai bun. Ori puțină brânză. Ori un praf de zahăr, la fel de rar și el.

Sora tatălui meu, copil mic fiind în acei ani, plângea și se ruga să facă niște „măligă” mai vârtoasă. Părinții mei, chiar și după 20 de ani după război, încă mai făceau geandră, iar mie îmi plăcea cu zahăr.

Logic ar fi să vă spun rețeta. Însă mama mea făcea o mămăligă cu făină de „popușoi” din grădină și cantitățile nu mai pot fi la fel cu mălaiul zilelor noastre. Oricum, când apa fierbea în ceaun, punea o vânturișcă de făină, toată deodată. Și lăsa făina să se înfierbânte încet, încet, în apa clocotită, fără să mestece deloc. Pe marginile ceaunului, treptat, făina se fierbea și devenea geandră. Mama îmi scotea din ceaun un castron de geandră, în care îmi punea puțin zahăr, abia apoi începând să mestece mămăliga normală.

Oricine din sat, de o anumită vârstă, a mâncat **GEANDRĂ**, în diverse variante.

POFTĂ BUNĂ!

La rubrica de leacuri de astăzi vom găsi niște rețete culese din sat, de la bătrânii care nu aveau, pe vremuri, atâtea medicamente precum găsim în prezent.

Și ar fi demn de menționat că, deși erau extrem de simple, aveau efecte mult mai bune decât reușim azi să obținem.

Ventuze

De la pusul ventuzelor, pentru răceli puternice și alte stări de rău, la vărsatul cositorului pentru sperietură, care necesita o pricepere specială, cu descântece, apă neîncepută și cărbuni, lista leacurilor era foarte lungă.

Și cei care se pricepeau erau mulți. Unii îndreptau oase, alții reparau entorse. Afecțiunile erau cumva împărțite pe vindecători. Femeile se ocupau doar ele de lehuze și de nou născuți, ori de frecții.

Cositor descântat

Frecțiile erau de fapt niște masaje, uneori chiar și ale organelor interne. Copiilor mici și neastâmpărați, care săreau, se rostogoleau și deseori căzeau, li se spunea că au „stomacul întors”. Iar cei pricepuți le făceau un masaj în care așezau stomacul la loc. Bărbaților care lucrau din greu la pădure și ridicau bușteni, le „căzeau mușchii”, și urma un masaj care rezolva problema.

O femeie foarte pricepută, care vreme de zeci de ani a lecuit poate sute de oameni spunea că, în timp, căpătase o asemenea îndemânare încât atunci când punea palmele pe abdomenul bolnavului simțea vibrațiile organelor. Spunea că nu doar inima bate, ci toate organele au mișcările lor specifice. Și toate astea, fără nici un fel de școală medicală. Ea a trăit până în urmă cu vreo 5 ani, deci contemporană cu noi.

Tot ea pansa rănile cu frunze de pătlagină, pe care le ungea cu spirt, apoi le punea direct pe plagă, legând cu fașă. Dacă era iarnă și pătlagina era uscată, frunzele se înmuiau în apă călduță apoi în spirt.

Pentru încheieturile luxate, tot ea ungea locul cu miere iar deasupra punea frunze de varză crudă încălzită și zdrobită, legând strâns articulația.

Pentru spondiloză recomanda 7 zile de pus frunze de brusture pe locul dureros. Frunzele de tutun erau folosite la cataplasme pentru coastele rupte, care nu puteau fi puse în ghips, etc, etc, etc.

SĂ VĂ FIE DE LEAC!

CUPRINS

Gânduri despre binecuvântări ..... pag. 1

Amintiri cu Nadia – trecut și prezent ..... pag. 2

Dor de Brusturoasa ..... pag. 4

Prospectorii istoriei ..... pag. 5

Japonia departe – aproape de Bacău ..... pag. 8

O pagină de istorie – împroprietărirea din 1865 ..... pag. 10

O carieră cu un nou început..... pag. 14

Privind viitorul prin ochii tinerilor ..... pag. 16

Pagina artelor – destin frânt ..... pag. 17

Rețete și leacuri ..... pag. 20

„Respectarea obiceiurilor
și tradițiilor românești
este un ajutor, nu un obstacol.
Sunt rădăcini care leagă copiii de strămoșii lor...”

CAMELIA OPRIȚA

IUBIREA FAȚĂ DE SATUL TĂU,
O ARĂȚI ȘI PRIN RESPECTUL PURTAT ÎNAINTAȘILOR